

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin (EU) liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (328/2009) kumoamisesta. Kumottavaksi ehdotettavan lain (328/2009) 2 §:n mukaan lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Voimaansaattamisasetusta ei ole annettu, joten laki ei ole voimassa.

Lain 328/2009 käsittelyn aikaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivaltajaon perusteella osa sopimusten kattamista aloista kuului jaettuun toimivaltaan, ja näiden osalta voimaansaattaminen edellytti kansallisia hyväksymistoimia. Sopimusten ratifiointia koskeva prosessi jäi kuitenkin EU:ssa kesken.

Unionin tuomioistuimen antama lausunto 2/15 Euroopan unionin toimivallasta tehdä vapaakauppasopimus Singaporen kanssa muutti kauppasopimusten tekemistä ja toimivaltajakoa koskevaa tulkintaa. Lausunnon seurauksena komissio ehdotti, että edellä mainitut ns. EU25-konsolidointisopimukset WTO-jäsenten kanssa tehtäisiin unionisopimuksina ja saataisiin täten voimaan.

Euroopan unionin neuvosto teki päätöksen EU25-konsolidointisopimusten tekemisestä unionisopimuksina 5. päivänä maaliskuuta 2019. Tämän jälkeen EU antoi palvelukauppatoumusten muutosten voimaantuloa koskevan tiedonannon WTO:ssa. Tiedonannossa EU ilmoitti, että sen palvelukauppaa koskeva sitoumuslista WTO:ssa tulee voimaan 15. päivänä maaliskuuta 2019.

Unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia sopimuksia ei saateta erikseen kansallisesti voimaan, minkä vuoksi voimaansaattamislaki kumottaisiin.

Laki voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan keväällä 2020.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 EU:n palvelukauppatoumusten muutoksia koskevat sopimukset nk. EU25-konsolidointisopimukset

WTO:n palvelukaupan yleissopimus GATS sisältää määräyksiä, jotka koskevat muun muassa ulkomaisten palveluntuottajien markkinoillepääsyn ehtoja eri aloilla. Jokainen WTO-jäsen kirjaa näitä määräyksiä koskevat sitoumuksensa erityisten sitoumusten listoihin, joita kutsutaan sidontalistoiksi.

EU:n palvelukauppatoumukset ovat maaliskuuhun 2019 saakka kattaneet vain vuonna 1994 unionin jäsenenä olleet kaksitoista maata. Vuosina 1995 ja 2004 EU:hun liittyi kolmetoista maata (ml. Suomi), jonka myötä EU aloitti vuonna 2004 neuvottelut EU:n ja uusien EU-jäsenmaiden palvelukauppaa koskevien sitoumusten yhdistämiseksi yhteiseen listaan. Yhdistämisellä pyrittiin varmistamaan, että vuosina 1995 ja 2004 liittyneiden maiden sitoumukset ovat linjassa EU:n GATS-sitoumusten kanssa ja että EU:n sidontalistan kaikkia jäsenmaita koskevat varaukset ovat voimassa myös uusissa jäsenmaissa.

Muutokset tehtiin GATS artiklan XXI (listojen muuttaminen) mukaisesti. Artikla XXI sisältää menettelyllisiä määräyksiä palvelukauppatoumuksia sisältävien listojen muuttamiselle. Kyseisen artiklan mukaan WTO-jäsenet voivat pyytää neuvotteluja korvaavista muutoksista, jos ne katsovat toisen WTO-jäsenmaan tekemien muutosten vaikuttaneen niiden kaupallisiin etuihin. Osana menettelyä EU neuvotteli kompensatioita sisältäviä sopimuksia (EU25-konsolidointisopimukset) ko. WTO-jäsenten kanssa.

EU25-konsolidointisopimukset ovat näiden neuvottelujen tuloksena syntyneitä sopimuksia korvaavista muutoksista. Sopimuksia neuvoteltiin seitsemäntoista kappaletta. Sopimukset tehtiin kirjemuotoisina ja ne sisältävät kaksi liitettä: toisessa liitteessä on selostettu EU:n sidontalistaan laajentumisten seurauksena tehdyt muutokset ja toisessa ne muutokset, jotka EU on sitoutunut tekemään korvaukseksi näistä muutoksista.

Sopimusneuvotteluja seurannut EU:n sidontalistan sertifiointimenettely WTO:ssa saatiin päätökseen vuoden 2006 aikana. Tämän tuloksena EU:lla oli valmiiksi neuvoteltuna konsolidoitu EU25-sidontalista, joka kattoi silloiset EU-jäsenmaat.

Konsolidointisopimusten hyväksymistoimet aloitettiin EU:ssa heinäkuussa 2007. Silloisen toimivaltajaon mukaan sopimukset sisälsivät jaettuun toimivaltaan kuuluvia elementtejä, minkä vuoksi ne tuli ratifioida myös kansallisesti.

Sopimusten ratifiointiprosessi EU:n sisällä jäi kuitenkin kesken. Tämä johtui etenkin siitä, että Ranska ei voinut ratifioida sopimuksia, koska niitä ei ollut tehty ranskan kielellä Ranskan perustuslain edellyttämällä tavalla. Kaikki muut senaikaiset jäsenmaat (ml.Suomi) ovat ratifioineet kyseiset sopimukset.

1.2 EU25-konsolidointisopimusten kansallinen voimaansaattamisprosessi

Eduskunnalle on toimitettu perustuslain 97§ mukaisesti EU25-konsolidointiprosessista useita selvityksiä.

Eduskunta on hyväksynyt EU25-konsolidointisopimukset 10 päivänä maaliskuuta 2009. Sopimukset oli tarkoitus saattaa voimaan lailla Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (328/2009).

Kyseisen lain 2 § mukaan lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Voimaansaattamisasetusta ei ole annettu, joten laki ei ole voimassa.

1.3 EU:n päätös tehdä EU25-konsolidointisopimukset unionisopimuksena

Unionin tuomioistuimen toukokuussa 2017 antama lausunto 2/15 on muuttanut kauppasopimusten tekemistä ja toimivaltajakoa koskevaa tulkintaa. Näin ollen komissio ehdotti, että EU25-konsolidointisopimukset WTO-jäsenten kanssa tehtäisiin unionisopimuksina. Eduskunnalle toimitettiin asiasta E-kirje (E 101/2018 vp) 7. päivänä joulukuuta 2018.

Neuvosto teki päätöksen EU25-konsolidointisopimusten tekemisestä unionisopimuksia 5 päivänä maaliskuuta 2019 Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Tämän jälkeen EU antoi palvelukauppatoumusten muutosten voimaantuloa koskevan tiedonannon WTO:ssa. Tiedonannon mukaan uusi kaksikymmentäviisi EU:n jäsenvaltioita kattava palvelukauppa koskeva lista sitoumuksista tuli voimaan WTO:ssa 15. päivänä maaliskuuta 2019.

1.4 Ehdotetut muutokset

Esityksen mukaan Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (328/2009) kumottaisiin.

2 Esityksen vaikutukset

EU on hyväksynyt EU25-konsolidointisopimukset unionisopimuksina 5. päivänä maaliskuuta 2019. Sopimukset ovat tulleet EU:n osalta voimaan 15. päivänä maaliskuuta 2019. Sopimukset sitovat siten Suomea EU:n kautta, minkä vuoksi sopimusten voimaansaattamisesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtionvarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä sekä valtioneuvoston kanslialta.

Koska Ahvenanmaan maakuntapäivät antoi aikanaan hyväksyntänsä voimaansaattamislain 328/2009 voimaantulolle maakunnassa, myös maakunnan hallitukselta on pyydetty lausunto hallituksen esityksen laatimisvaiheessa. Itsehallintolain perusteella maakuntapäivien hyväksyminen ei ole tarpeen laille voimaansaattamislain kumoamisesta.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan X.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan

tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1§

Tällä lailla kumotaan Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (328/2009).

2§

Tämä laki tulee voimaan X päivänä X kuuta 20XX .

Helsingissä X päivänä Xkuuta 2019.

**Pääministeri
Antti Rinne**

Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari